

استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»

تبعات شوک قیمتی به نان، دامنگیر فقرا و حتی دولت می‌شود

رامشبن موثق

تصمیم‌گیری کرده است به طوری که سهمیه ۳۰۰ واحد نانوبی در تهران صفر و سهمیه ۶۰۰ واحد نانوبی روزانه یک تادو کیسه شده است. همچنین او وعده داد بزودی کار گروهی درباره نان دراستنداری بر گزارود درباره مسائل اختصاص سهمیه آرد نانوبان تصمیم‌گیری شود.

محدودیت فروش از ۱۰ روز پیش آغاز شده

همچنین رئیس پیشین اتحادیه نانوبان سسنگکی تهران اعلام کرد: از هر کیسه آرد باکیفیت ۱۱۰ تا ۱۱۵ عدد نان سنگک به‌دست می‌آید. حالانامو موظف شده‌این مقدار نان را به ۴۰ مشتری بفروشد که به‌هر نفر حداکثر سه نان می‌رسد. اگر هم نانوا بخواهد نان بیشتری بدهد گفته می‌شود که فروشش غیر متعارف است و سهمیه آردوا حد نانوبی کم می‌شود. اصغر پابر جا در گفت‌وگو بسا ایلنا از کاهش چشمگیر سهمیه آرد نانوبی‌ها خبر داد و گفت: شرکت نانی نو (ارائه‌دهنده دستگاه‌های هوشمند نانوبی) با این استدلال که نانوبان الگوی پخت نان را رعایت نکرده‌اند سهمیه آرد آنها را به‌طور قابل توجهی کاهش داده است. او خاطر نشان کرد: فعلا نانوبی‌ها با ذخیره آردی که برایشان مانده‌ان مورد نیاز مردم را می‌پزند اما تداوم این جریان می‌تواند مردم را در تامین نان به عنوان قوت غالب آنها با مشکل روبه‌رو کند.

یک بام و دو هوای دولت

تمام این مسائل نگرانی آزادسازی قیمت نان را افزایش می‌دهد. اما دولت در بودجه برای تثبیت نان منابع جدیدی در نظر گرفته است که به نظر عده‌ای، این کار هزینه‌های جدیدی به بودجه ناتر از ۱۴۰۳ اضافه می‌کند.

در ۲۵ دی‌ماه، رئیس سازمان برنامه و بودجه در جلسه کمیسیون تلفیق با مصوبه اخیر این کمیسیون مبنی بر تخصیص ۳۷ همت یارانه به نانوبان برای سال ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ مخالفت و اعلام کرد: این یارانه از محل صرفه‌جویی در مصرف آرد به نانوبان پرداخت می‌شود و این مصوبه هزینه‌سنگینی بر دوش دولت می‌گذارد. اما حسینعلی حاجی‌دلیگنی، عضو کمیسیون تلفیق، تاکید کرده بود که براساس مصوبه کمیسیون مقرر شد تا این میزان یارانه با هدف جبران هزینه‌های تحمیلی به نانوبان در طول سال و به منظور جلوگیری از افزایش قیمت نان توسط نانوبان به خاطر هزینه‌های تحمیلی به آنها اختصاص یابد.

هرچند این شائبه مطرح است که نزدیک شدن به موعد انتخابات، مجلس را به فکر مخالفت با دولت انداخته است، اما اگر این اختلاف را جدی بگیریم به نظر می‌رسد مجلس این بار مالی را به بودجه اضافه کرده است و خود دولت تمایلی به حفظ قیمت نان ندارد.

یارانه‌ها باید واقعاً هدفمند شوند

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» در ارزیابی سیاست اعطای یارانه به نان عنوان کرد: به‌طور کلی یارانه‌ها، به هر شکلی که باشند، فسادزا هستند و هر چقدر هم که واسطه‌های یارانه‌دهنده و یارانه‌گیرنده بیشتر باشد، فسادهای آن نیز بیشتر است.

مصطفی شریف ادامه داد: یارانه به آرد هم به همین شکل است. اعطای یارانه آرد یک فرآیند طولانی دارد؛ از زمانی که دولت گندم را می‌خرد آغاز می‌شود و سپس آن را به کارخانه‌های آرد اعطای کند و سپس به دست نانوا می‌رسد و در نهایت مصرف‌کننده آن را دریافت می‌کند. در این فرآیند، افراد زیادی دخالت دارند و به همین دلیل، فرآیندی فسادزا است.

او تصریح کرد که یارانه‌ها باید به معنای واقعی هدفمند شوند نه که به این شیوه صوری ادامه پیدا کنند.

این استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی درباره آثار آزادسازی قیمت نان، بیان کرد: آزادسازی می‌تواند در یک فرآیند صحیح، کار ساز باشد؛ اما این فرآیند به صورت ناگهانی و تصادفی نمی‌تواند مفید باشد و آثار زیان‌باری به دنبال دارد.

شریف با اشاره به اینکه مصرف‌کنندگان اصلی نان، طبقات ضعیف هستند و طبقات بالاتر مصرف نان کمتری دارند، تاکید کرد: بنابراین اگر آزادسازی حساب‌شده نباشد و بررسی‌های لازم صورت نگرفته باشد، قطعاً آسیب می‌زند و به صورتی می‌شود که مشکلاتی برای خود دولت نیز می‌آفریند.

او درباره احتمال آزادسازی قیمت نان در ایران گفت: به نظر نمی‌رسد دولت تصمیم به آزادسازی قیمت نان بگیرد زیرا آزادسازی قیمت نان تبعات گسترده‌ای دارد.

به گفته این اقتصاددان، آزادسازی و افزایش قیمت‌ها ممکن است در برخی نقاط و شهرها صورت بگیرد، اما بعید است قیمت نان مطلقاً آزاد شود.

سیاست‌های دولت بازی با معیشت مردم است

رفتار دولت در ایران هیچگاه قابل پیش‌بینی نیست و نمی‌توان به قطعیت گفت که آیا آزادسازی قیمت نان انجام می‌شود یا خیر. اما از آنجا که همواره کاهش سهمیه‌ها، مقدمه شوک دادن به قیمت‌هاست پس می‌توان نگران آزادسازی قیمت نان هم بود. باین حال به نظر می‌رسد در چارچوب فعلی اقتصاد ایران، هدفمند شدن واقعی یارانه‌ها راه بهتری است تا آزادسازی. زیرا آزادسازی در ایران

با تورم موجود، دولت اکنون چه با آزادسازی و چه ادامه سیاست یارانه‌ای، معیشت اقشار فقیر و طبقات زحمتکش را هدف قرار می‌دهد؛ هر چند که به نظر می‌رسد اعطای یارانه با تمام معایبش، از آزادسازی‌های بدون مقدمه اقلامی مانند نان، آسیب کمتری دارد

همواره به صورت ناگهانی و بدون فراهم کردن زیرساخت انجام می‌شود.

یکی از این زیرساخت‌های آزادسازی، ترمیم دستمزدها به صورت مستمر است که در ایران چندسالی است سطح دستمزدها کمتر از میزان تورم تعیین می‌شود.

همچنین برخی طرفداران آزادسازی، یکی از بیش شرط‌های آن را، اعطای منابع یارانه‌های سابق به بخش تولیدی دانند که باز هم چارچوب اقتصادی ایران اجازه این کار را نمی‌دهد. یعنی در واقع کسری بودجه دولت آنقدر زیاد است که دولت هر چقدر از منابع هزینه‌ای سابق خود کم کند، آن را به بخش‌های دیگر اقتصاد تزریق نمی‌کند، بلکه برای جبران هزینه‌های جاری از آن استفاده می‌کند. نمونه این کار در افزایش قیمت بنزین در سال ۹۸ بود که اول به بهانه اعطای یارانه آن به بخش تولید انجام شد اما اکنون این افزایش قیمت برای جبران هزینه‌های دولت استفاده شده است.

از این رو تجربه ثابت کرده است که آزادسازی در ایران بدون چارچوب انجام می‌شود و معیشت اقشار فقیر و طبقات زحمتکش قربانی می‌شود اما از طرفی هم خود شیوه اعطای یارانه دولت فسادزا است.

هدف اعطای یارانه، کمک به معیشت طبقات پایین است و لازم است که با ابزارهایی انجام شود که مطابق با همین هدف باشد. برای مثال برخی دولت‌های رفاه‌یاب سیاست رادر نظری می‌گیرند و با ابزارهای مناسب آن، از فسادزایی این سیاست هم جلوگیری می‌کنند. اما در ایران، اعطای یارانه با ابزارهای نئولیبرالی انجام می‌شود که اولادلالان را به جای مردم منتفع می‌کند و ثانیاً مقدمه‌ای فراهم می‌کند که هرزگاهی شوک‌های قیمتی وارد شود.

باتورم موجود، دولت اکنون چه با آزادسازی و چه ادامه سیاست یارانه‌ای، معیشت مردم را هدف گرفته، هر چند که به نظر می‌رسد اعطای یارانه با تمام معایبش، از آزادسازی‌های بدون مقدمه اقلامی مانند نان، آسیب کمتری داشته باشد.

خبر اقتصادی

تأیید واردات بنزین از چابهار

در حالی که آمار رسمی از میزان واردات بنزین به کشور وجود ندارد، رئیس اداره استاندارد شهرستان چابهار از نمونه‌گیری

محموله بنزین وارداتی از بندر چابهار خبر داد. به گزارش تسنیم، ناصر جدگال اعلام کرد: در روز جمعه ۸ ددی ۱۴۰۲ کارشناس اداره استاندارد شهرستان چابهار با همراهی نماینده شرکت نفت، گمرک و اداره بندر اقدام به بازرسی و نمونه‌برداری مطابق استاندارد از محموله بنزین وارداتی بر روی عرشه کشتی کردند. گفتنی است مسئولان وزارت نفت از واردات بنزین به عنوان تهاثر فرآورده‌های نفتی یاد می‌کنند و آمار رسمی از میزان واردات ارائه نمی‌دهند، باین وجود برآوردمی‌شود که در سال جاری چیزی بالغ بر حداقل یک میلیارد دلار صرف تأمین بنزین وارداتی شده است و پیش‌بینی می‌شود این رقم برای سال آینده از مرز ۲ میلیارد دلار عبور کند.

با تصویب مجلس:

نرخ مالیات بر ارزش افزوده یک درصد افزایش یافت

نمایندگان مجلس با افزایش یک درصدی مالیات بر ارزش افزوده موافقت کردند. به گزارش «انتخاب»، نمایندگان در ادامه جلسه نوبت صبح دوشنبه ۲۰ و در بخش درآمدی لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ در بخش درآمدی در بند «س» تبصره ۶ این لایحه مصوب کردند، در سال ۱۴۰۳ نرخ مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده هفت قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ یک واحد در صد افزایش می‌یابد.

معاون وزیر اقتصاد:

ایران از توصیه ۷ خارج شد، نه از لیست سیاه!

معاون وزیر اقتصاد به برخی تیتیه‌های خبری چند روز اخیر درباره خبر خروج نام ایران از لیست سیاه FATF واکنش نشان داد و گفت: برنامه اقدام مورد توافق ایران و گروه ویژه اقدام مالی (اف‌ای‌تی‌اف) و قرار دادن به ناحق نام ایران در لیست سیاه، موضوعی کاملاً متفاوت با خروج نام ایران از ذیل توصیه شماره ۱۷ است. هادی خانی‌افزود: اساساً این دو موضوع به صورت مجزا از هم پیگیری و مدیریت می‌شوند چرا که برنامه اقدام براساس نسخه ۲۰۰۳ توصیه‌های اف‌ای‌تی‌اف تدوین شده و موضوعات مرتبط با توصیه شماره ۱۷ از سال ۲۰۱۲ در توصیه‌های اف‌ای‌تی‌اف مطرح و عملیاتی شده است.

وزارت نفت مکلف شد:

مابه‌التفاوت بهای خوراک به حساب خزانه‌داری کشور واریز شود

نمایندگان مجلس شورای اسلامی وزارت نفت را مکلف کردند تا مابه‌التفاوت بهای خوراک نفت خام، ال‌ان‌جی و میعانات گازی پالایشگاه‌ها و شرکت‌های پتروشیمی را از طریق گشایش اعتبارات اسنادی دریافت و به حساب تعیین شده نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. به گزارش ایسنا، نمایندگان در جریان رسیدگی به گزارش کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ در بخش درآمدی با تصویب بند تبصره هفت این لایحه به شریح‌زیر موافقت کردند.

تشدید نظارت بر قیمت و توزیع لاستیک وارداتی

نظارت بر قیمت و توزیع مکفی لاستیک‌های سواری وارداتی مطابق با ضوابط نرخ‌گذاری تایرهای وارداتی از سوی اتاق اصناف ایران ابلاغ شد. به گزارش خبرگزاری مهر، در این بخشنامه آمده است: حسب تاکید مشاور عالی وزارت صمت، نظارت بر بررسی عملکرد فعالان عمده فروش تایرهای وارداتی از طریق اتحادیه‌های صنفی ذی‌ربط و واحدهای بازرسی و نظارت در دستور کار اتاق اصناف قرار گرفته و در صورت مشاهده هر گونه تخلف بر خود رقابت‌و تابع و بازدارنده معمول و نتیجه به این مرجع اعلام گردد.

شاخص کل بورس

۲۶ هزار واحد ریزش کرد

در پایان معاملات سه‌شنبه ۴ بهمن، شاخص کل بورس تهران ۲۶۱ هزار و ۵۲۷ واحد کاهش، به ۲ میلیون و ۱۲۰ هزار و ۲۵۰ واحد رسید. به گزارش ایرنا، شاخص هم وزن ۱۵۱ هزار و ۶۵۸ واحد کاهش به ۷۲۴ هزار و ۱۱۶ واحد رسید. نماینده‌های «شپنا، فولاد، تایپکو، فعلی، اخیر، خودرو و وگدیر» بیشترین تاثیر را بر شاخص داشتند و همگی باعث افت شاخص شدند.